

SAĞIRLAR GÜNÜ TOPLANTISI

SAĞIRLAR GÜNÜ TOPLANTISI

11 Mayıs 1984 günü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Kulak, Burun Boğaz Anabilim dalına bağlı Rehabilitasyon Merkezinde "Sağır-görmeler Günü" dolayısıyla bir toplantı ve resim-elîşi sergisi düzenlendi. Açılış dolayısıyla Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Nurettin Sözen şunları söyledi: "Uluslararası istatistiklere göre nüfusun % 0,2 - % 0,5'i işitme özürlüdür. Buna göre ülkemizde 100 bin - 250 bin arasında işitme özürlü vardır. Sadece toplumumuzun 0-10 yaşları arasındaki nüfus grubu içinde bile yaklaşık 33.000 işitme özürlü çocuk bulunmaktadır. Bu sayı Türkiye'deki sağır dilsiz okullarına girmesi gereken veya ilk sınıflarda olması gereken öğrencileri kapsamaktadır. MEB istatistiklerine göre okul çağındaki sağır-dilsiz sayısı 60 bindir. Oysa Türkiye'de sadece 21 okul ve bu okulların 3767 öğrencisi vardır."

Bu okullardaki öğretmen sayısının eksikliği ve aletlerin yetersizliğine değinen Prof. Sözen, Merkez çalışmalarını hakkında bilgi verdikten sonra, sağır-dilsizliğin teşhis, tedavi, rehabilitasyon ve eğitimindeki acıklı durumu şöyle açıkladı: "Birinci olarak, sağır-dilsizlik bir sakatlık, bir ayardır. Ancak bu gözle görünen bir

belirti taşımaz. Bu özelliği dolayısıyla insan toplumlarının yeterince ilgi ve dikkatini çekmez. İkinci olarak, sağır-dilsizliğin erken teşhisi, tedavi, rehabilitasyon ve eğitimi ekonomik ve sosyal nedenlerle güç ve pahalıdır. İleri toplumlarda bu güç uğraş konusunda yardım kuruluşları ve devlet ailenin yükünü paylaşır. Türkiye'de ise ne toplumun, ne de devletin bu sorunun boyutları konusunda hiçbir düşünüş ve eylemi olmamıştır."

Prof. Dr. Nurettin Sözen'in sorunların çözümü için getirdiği öneriler ise şunlardı:

1. Erken teşhis, tedavi, rehabilitasyon ve eğitim amacı ile özellikle K.B.B. Anabilim Dalları, devletin diğer sağlık ve eğitim kurumları bilimsel olarak örgütlenmelidir.
2. Yine öncelikle fakülteler tarafından teknisyen okulları ve ön lisans eğitimi yoluyla odyoloji uzmanları, işitme ve konuşma terapistleri, sağır-dilsiz okullarına öğretmen yetiştirilmesi çalışmaları yapılmalıdır.
3. K.B.B. Anabilim Dalları ve konuyla ilgili kuruluşlar halkı ve özellikle işitme özürlülerin yakınlarını konuyla ilgili olarak aydınlatmalıdır.
4. Okul öncesi tedavi ve eğitim için yeteri sayıda kuruluşun açılması yönünde K.B.B. Anabilim Dalları ile toplum ve devletin diğer birimleri arasında işbirliği sağlanmalıdır.
5. İşitme özürlülerin en önemli yardımcısı olan işitme cihazlarının yurt içinde imalatı sağlanıncaya kadar ithalat için gerekli her türlü kolaylık gösterilmelidir.
6. İşitme cihazlarının gerekip gerekmediği, gerekse uygun olanının seçilmesi için reçete ile verilmesi sağlanmalıdır.
7. İşitme cihazları satanların belli bir eğitime tabi tutulması ve bu eğitimi başarı ile tamamladığına dair sertifika alması öngörülmelidir.
8. Gerek 7 yaş öncesi, gerekse daha büyük çocukların tedavi edilebilecekleri, rehabilite ve eğitime tabi tutulacakları okullar gerekli çağdaş cihazlarla donatılmalı, öğretmenler eğitilmelidir."

CERRAHİ KONGRESİ BÜYÜK İLGİ GÖRDÜ

Cerrahi Kongresi 19-21 Nisan tarihleri arasında Etap Marmara Otelinde toplandı. Ulusal Cerrahi Derneği tarafından düzenlenen toplantıya çok sayıda tebliğ sunuldu. Kongre'de "Cerrahin Yetiştirilmesi", "Multipl Organ Travması", "Ülser Tedavisinde Neredeyiz?", "Karaciğerin Cerrahi Hastalıkları", "Operabl Meme Ca. da post. op. tedavi", "Yaşlı Hastanın Cerrahi Riski", "Acil Cerrahi'de Çocuk" konuları üzerine forumlar gerçekleştirildi.

Toplum-Hekim adına Dr. Nurhayat Zerrin, Kongre Düzenleme ve Ulusal Cerrahi Derneği Başkanı Prof. Dr. Erol Düren ile kongre üzerine bir söyleşi yaptı. Söyleşiyi aktarıyoruz.

Zerrin: Kongrenin tarihçesi hakkında bilgi verebilir misiniz?

Düren: Türk Cerrahi Derneği'nin tarihi eskidir. Uzun yıllar faaliyetini sürdürmüş ve bu kongrelerini düzenli şekilde yapmıştır. Ancak son yıllarda dernek aktivitesini kaybetmiş ve bu nedenle kongreler de yapılamaz olmuştur. Yeniden kurulan ulusal cerrahi, düzenlediği bu ikinci kongre olmakla beraber gerçekte ulusal cerrahi kongreleri tarihi eskicedir. Bu nedenle son yaptığımız kongrenin adını 2. Ulusal Cerrahi Kongresi yerine Ulusal Cerrahi '84 olarak değiştirdik.

Zerrin: Kongrede öne çıkan konu ne oldu?

Düren: Türkiye'deki genel cerrahların biraraya gelmesini sağlayacak bu türde ulusal kongrelerin çok gerekli ve arzu edildiği ortaya çıktı. İlgimizi çeken husus Türkiye dışındaki Türk meslektaşlarımızın kongreye gösterdikleri ilgi oldu. Cerrahin yetiştirilmesinin daha ayrıntılı programa bağlanmasının ve yetişmiş cerrahların ihtisastan sonra da bilimsel düzeylerini yükseltmek için program düzenlenmesinin zaruri olduğu ortaya çıktı.

Zerrin: Sunulan tebliğlerde sizce daha fazla tartışılan hangileriydi?

Düren: Meme Ca'daki tedavi seçimi çok değişik uygulandığı için bu tedavilerin sonuçları uzun boylu tartışıldı.

Zerrin: Kongreden önümüzdeki yıllarda bir aşama yapılması düşünülmüyor mu?

1984 Diabet Günlerinin Diabetolojiye Getirdikleri

Doç. Dr. Ali İpbüker

"1984 DİABET GÜNLERİ" 26-28 Nisan 1984 günleri arasında, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa ve İstanbul Tıp Fakülteleri, Gülhane Askeri Tıp Fakültesi, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Ankara Numune Hastanesinin iştiraki ile Türk Diabet Cemiyeti'nin önderliğinde Ankara Numune Hastanesinde yapılmıştır.

DİABET GÜNLERİ'nin mazisine bir göz atarsak, 1962 yılında Diabet tekâmül kursları adı altında başlayıp 1969 yılına kadar tamamen tekâmül kursu niteliğini muhafaza etmiştir. Bu toplantılara batı dünyasından ünlü diabetologlar davet edilmekte, Türk hekimine temel bilgiler yanında yenilikler de aktarılmakta idi.

Türk Diabet Cemiyeti'nin tüzük ve amacına uygun olarak hekimlerimiz, eğitiliyor ve güncel diabet bilgisi onlara iletiliyordu. Bu suretle eğitilip güncel bilgilerle teçhiz edilen hekimlerimiz Türk diabetlisine bu yeni bilgilerin ışığı altında yöneliyordu. Amaçlanan model önce hekim ve teknik kişileri eğitip, yenilikleri yurt çapında yayarak Türk diabetlisine bu yolla ulaşmaktır.

1969 yılından itibaren her yıl ayrı dili konuşan ülkelerin diabetologlarıyla ortaklaşa çalışarak kongreler düzenlendi ve bu tarihten sonra diabet tekâmül kursları yerini DİABET GÜNLERİNE bıraktı ve ilk olarak 1969'da İstanbul Belediye Meclisi toplantı salonunda Fransızca konuşan ülkelerin diabetologlarıyla "1969 DİABET GÜNLERİ" yapıldı. Sonra sırasıyla İngilizce, Almanca konuşan ülkeler ve İskandinav ülkeleri diabetologlarının iştiraki ile DİABET GÜNLERİ her yıl sırayla sürdürüldü.

Bu amaçla her yıl ülkemizin değişik yörelerindeki hekimlerimizin ayağına kadar gidildi. Yöre Diabet Günleri programı içinde diabet yönünden tarandı, halka açık konferanslar düzenlenerek güncel diabet bilgisi halkımıza da aktarılmış oldu.

DİABET GÜNLERİ; hekimlerimize güncel diabet bilgisini götürdü ve onları eğitti. Halkımızı diabet yönünden tarandı, bilinmeyen diabetiklerin ortaya çıkarıp tedavi ve kontrol altına alınmasında vesile oldu. Halka açık konferanslar düzenlenerek halkımız diabet konusunda bilinçlendirilmeye çalışıldı.

Bu sene 23. kez Ankara Numune Hastanesinde düzenlenen 1984 DİABET GÜNLERİ'ne Danimarka'dan iki bilim adamı iştirak etti. Bunlara ilave olarak ülkemizin değişik yörelerinden 102 hekim dinleyici olarak katıldılar.

1984 DİABET GÜNLERİ'nin açılış seromonisinden sonra, geleneksel iki anma konferansı verilmiştir. Ankara Numune Hastanesi Metabolizma Kliniği Şefi Dr. Saliha Yalçın "Diabetes Mellitus'un dün, bugün ve yarın" konulu ilginç bir konferans vermiştir.

1. Viruslara karşı aşilar
2. Immuno supressif tedavi,
3. Minyaturize yapay pankreaslar
4. İnsan insülinlerinin seri üretimi
5. Devamlı insülin infüzyonu yapan pompalar
6. Pankreas transplantasyonları
7. Adacık transplantasyonları

konularını geleceğe yönelik umutlarımız olarak değerlendirmiştir.

İkinci anma konferansı ülkemizde diabet nosyonunun yerleşmesinde büyük emekleri geçen vakitsiz aramızdan ayrılan merhum

Prof. Dr. Celâl Öker'in anısına verilmiştir. Bunu da İstanbul Tıp Fakültesi Endokrinoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ali Görpe "Diabetes Mellitus ve Saçlar" konusunda vermiştir. Bugüne dek yerleşmiş konuları değiştirmeye çalışmıştır. Saçları erken ağaran ve dökülen alni açılmış açık tenli kırmızı yanaklı şişman kişilere "Diabetik çehre" (Diabetic face) denildiği halde Prof. Görpe bu inancı değiştirmiş ilginç konferansında, sonuç olarak:

- 40 yaşın üzerinde
- Gür ve siyah saçlı,
- Alni açılmamış,
- ağarmamış saçlılarda Diabetes Mellitus'u da düşünmek gereğini açıklamaya çalışmıştır.

Bundan sonra 8 didaktik konu diabet konusundaki temel bilgileri dinleyicilere aktarmaya çalışmıştır. Bunlar içinde ilginç konulardan biri de gastro-entestinal sistemden salınan sayıları 22'yi aşan hormon ve enzimlerin insulini salgılanmasını etkilemeleridir. "Gastro-Entero-İnsuler aksis" denen bu sistem bugüne dek dinleyicilere sunulmaması açısından önem taşımaktadır.

Tek yabancı konuğumuz Danimarkalı Dr. Kristensen, "İnsan insülinlerinin klinik uygulama ve sonuçlarını" takdim etmiştir. Bu konuda daha çok kendi üretimleri olan semî sentetik insan insülinini kullanmışlardır. Önce domuz insülininden insan insülininin nasıl üretildiğini açıkladılar.

Domuz insülinindeki B. zincirinin 30. aminoasidi olan ALANINE, insan insülinindeki aynı mekide bulunan THREONINE'le Triptik reaksiyonla değiştirilerek SANGER'İN tarif ettiği kimyasal yapıdaki insan insülini elde edilmiştir. Bu insülinler "Monotard HM", ACTARAPID HM vb. insülinler piyasalarda mevcuttur.

Diğer insülinlere nazaran farklarını şöyle sıralamıştır;

1. Enjeksiyon mahallinden daha sür'atle absorbe olmaktadır.
2. Protaminin enzimatik degradasyon farkından daha yavaş etkisi sürmektedir.
3. İmmunosite'nin diğer insülinlerden çok düşük olduğu saptanmıştır.
4. Allerji hiç olmamıştır. İnsuline önceden allerjik olanlara kullanılmıştır. Herhangi bir allerjik tezahür görülmemiştir.
5. Glucagon ve HGH'ı diğer insülinlere nazaran daha az uyarıp salınımını temin etmektedir.
6. Daha hidrofiliktir.
7. İmmun globulin E ile diğerlerinden farklı olarak ilişkilidir.
8. Ultratard HM insülinle tek dozla arzulanan ayar sağlanabilir.
9. Henüz ekonomik değildir.

Bundan sonra üç panel konusu tartışıldı. a) Tip 1 (IDDM) Diabetin, sıklığı, etyopatogenezi, kliniği ve tedavisi, b) Diabetes Mellitus'un diet OAD ile tedavi ve bu konudaki yenilikler, c) Diabetes Mellitus'un insülinle tedavisi ve bu konudaki yenilikler. vuvurak masada tartışıldı.

16. serbest tebliğ içinde önemlileri HbA1'ninya da başka bir deyimle glikozlaşmış hemoglobinlerin diabetin uzun süreli kontrolündeki önemi, glisemî düzeyleri; DM eskiliği, spesifik angiopati, DM tipleri, ile ilişkilerini aydınlatan çalışmalarda ilginç sonuçlar takdim edilmiştir. Normallerde ortalama HbA1 Düzeyi 5.55 % olduğu halde Tip 1. (IDDM) diabetle, spesifik angiopatısı bulunanlarda ve glisemî düzeyi 200 mg % yi aşanlarda normallere nazaran HbA1 düzeyinde anlamlı yükselmeler saptanmıştır.

HbA1 yükselmesi ve glikozlile proteinlerin 2-3 DPG'yi etkileyerek oksijene affiniteyi azalttıkları yani spesifik angiopati oluşmasında iskemik periyod'un bir başlangıcı olarak kanda yükselmiş HbA1 ve glikoz ile protein artması düşünülebilir.

Angiopati nedenleri arasında artmış HbA1 de düşünülmalıdır.

HbA1 diabetin 1.5 - 3 aylık bir dönem içinde ayarının kontrolünde geçerli ve güncel bir yöntem olduğu, DM'un tanısında da kullanılacağı bugünün araştırma konusu olarak takdim edilmiştir.

Düren: Bu yıl yapılan kongrenin görüldüğü büyük ilgi ve karşıladığı ihtiyaç gözönüne alınarak her yıl ulusal düzeyde kongre düzenlenmesine karar verildi ve bu kongrelerin iki sene bir İstanbul'da ara yıllarda Türkiye'nin herhangi bir yöresinde düzenlenmesine karar verildi.

18. DİABET GÜNLERİ

Cerrahpaşa Tıp Fakültesinin geleksel Diabet Günleri'nin 18'ncisi 9-11 Mayıs tarihleri arasında yapıldı. Kongreden önce kongre başkanı, Prof. Dr. Fikret Biyal, aynı günlerde yapılan Beslenme Kongresinin bu yılki Diabet Günlerinin önemli bir özelliği olduğunu vurguladı. Cerrahpaşa Tıp Fakültesinin yanısıra İstanbul Tıp Fakültesi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Sağlık Teknolojisi Yüksek Okulu, TÜBİTAK Marmara Bilimsel ve Endüstriyel Araştırma Merkezi ve SSK Okmeydanı Hastanesinin katılımları ile yapılan toplantıda, bilim adamları şeker hastalığı ile ilgili yeni gelişmeleri tartıştılar. Bu bağlamda, özellikle şeker hastalığındaki insülin salınımı, şeker hastalığının komplikasyonları, deneysel olarak şeker hastası yapılan hayvanlardaki çalışmalar gözden geçirildi.

Beslenme Kongresinde ise, beslenme ile çeşitli hastalıklar arasındaki ilişkiler gözden geçirildi. Ele alınan en önemli ilişki şişmanlık ile şeker hastalığı arasındaki bağlantı oldu. Sunulan bilgilere göre, toplumda % 1-1.5 oranında görülen şeker hastalığına, şişmanlar arasında % 20-30 arasında rastlanmaktadır.

Beslenme Kongresinde ele alınan önemli konulardan biri de bilinçli beslenme oldu. Düşük gelirli kesimlerde ucuzluğu nedeniyle karbonhidratlı besinleri sıkça kullanılmasına rağmen, bedensel çalışma sonucu şişmanlığın sık olarak görülmediği belirtildi. Bunun yanısıra, daha yüksek gelire sahip kesimlerin de bilinçli olarak beslendiğinin söylenemeyeceği üzerinde duruldu. Tersine bu kesimlerde beslenme alışkanlıkları ile ilgili hastalıkların yüksek oranlarda görüldüğü vurgulandı.

Son günü bir "Beslenme Paneli" nin yapıldığı Diabet Günleri ve Beslenme Kongresi'nde şu bildirimler sunuldu:

Naci Bor, "İnsülin sekresyonu", M. Berk, "Türkiye'de diabet sorunu ve çözümü", T. Altuğ, D. Anıl, İ. Baştar, A. Bilir, T. Erbenği, S. Devrim, "Sıçanlarda subdiabetojenik multipl doz STZ'in oluşturduğu hiper-glisemiden sonra pankreas beta hücre rejenerasyonu", T. Başarer, S. Akar, V. Oğuz, "Diabetin rutin dışındaki nadir göz komplikasyonlarından okulomotor bozukluklar", Y. Aytekin, B. Beler, T. Altuğ, T. Bulur, S. Devrim, G. Sevim, M. Güner, "Üreme sistemi yetersizlikleri bulunan diabetik hastalarda testis fonksiyonları ve morfolojisi", P. Baslo, O. Kaynar, "Diabetin nöromusküler komplikasyonları: Klinik ve elektromiyografik inceleme", A. Tokgöz, Ü. Korugan, F. Sipahi-oğlu, F. Biyal, "Diabetik Otonom nöropatinin fizik ve farmakolojik uyarılara verilen yanıtlarla araştırılması", E. Ertüngealp, "Diabetli gebenin izlenmesinde ultrasonografinin yeri", F. Sipahi-oğlu, "Diabetin tanı kriterleri", F. Berker, N. Hekim, "OGTT sırasında kan şekeri-plazma insülin profiline eşlik eden simultane C-peptid, glukagon, ACTH, kortizol, B, endorfin, TSH, LH ve aldosteronun muhtemel karşılıklı ilişkileri", Ş. Eti, M. Özdöl, T. Altuğ, E. Altrok, A. İplikçi, A. Turfanda, S. Devrim, "Dişi sıçanlarda STZ'in ve oluşturduğu diabetin üreme sistemi üzerine etkileri", S.M. Mercanlıgil, S. Keçeci-oğlu, A. Baysal, "Karbohidrat kaynağı olan besinlerin (ekmek, pirinç, patates, kuru baklagil) yetişkin diabetes mellituslu hastalarda kan şekeri etkisi", N. Bozkurt, G. Tunalı, A. Baysal, "Diabetli hastalarda şişmanlığın görülme sıklığı ve beslenme alışkanlıkları ile ilişkisi", T. Altuğ, M. Küçük, Y. Aytekin, T. Bulur, S. Devrim, "İzole sıçan pankreas perfüzyonunda Streptozotocin'in etkileri", Orhan Köksal, "Beslenme düzeni ve uygulamalarındaki eğilim ile metabolizma hastalıkları arasındaki etkileşimler", S. Yücecan, G. Pekcan, "Şeker hastalarının beslenme alışkanlıkları, bilgi düzeyleri ve etkileyen faktörler", P. Arslan, "Diabetik hastaların yapay tılandırıcı ve diabetik yiyecekleri kullanma durumları", G. Köksal, G. Sosyal, M. Yılmaz, "Tip 1 Diabet", S. Baykan, "Diabetli olmayan bireylerin, bu hastalık ve diyeti hakkında bilgi ve tutumları üzerinde bir araştırma", T. Altuğ, İ. Baştar, T. Öcal, A. Sivas, K. Cebeci-oğlu, S. Devrim, "Soya fasulyesi ile beslenmenin diabetik sıçanlardaki etkileri", H. Hatemi, N. Bozkurt, H. Bozkurt, E. Kökoğlu, V. Tezcan, S. Gündoğdu, "Yeni doğanda ve annede serum çinko değerleri ile doğum ağırlığı - boy ilişkileri"

"6. PEDIATRİ GÜNLERİ" TOPLANTISI

Prof. Dr. Talat Cantez

Her yıl yapılmakta olan "Pediatri Günleri" adlı toplantı bu yıl Dünya Sağlık Günü'nde "Çocukların Sağlığı, Yarının Varlığı" başlığı altında "1-6 yaş arası çocuğun korunması" konusunu işledi. Toplantı İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Konferans Salonunda 7 Nisan 1984'te, İstanbul Tıp Fakültesi ve Türk Pediatri Kurumunca beraber düzenlendi.

İstanbul Tıp Fakültesi Dekanının açılış konuşmasını izleyen seri konuşmalar ve tartışmalarla, toplantı bütün gün devam etti. Konulara giriş konuşmasında toplantının esas amacı Prof. Dr. Olcay Nezi tarafından "Türkiye ve Dünya'da 1-6 yaş arasındaki çocuk sağlığı ile ilgili konuları tartışmak, sorunları gözden geçirip bilinçlenmek ve uygulamamıza yansıtılmak" olarak tanımlandı. Dünya Sağlık Örgütüncü, 1980-1990 arasının "Su Dekadı" olarak tanımlandığını, bu slogan ile sağlık ile su arasındaki ilişkilerin önemi ve su sorunlarının çözülmesi için bütün Dünya devletlerinin büyük gayret göstermesi gerektiğini hatırlattı.

"2000 yılında herkese sağlık" sloganı ise 1981'de ortaya atılmıştı. Bu slogandaki gayelerden biri "Dünyanın her ülkesinde süt çocuğu ölümlerinin binde 50'nin altına düşürülmesi" idi. Türkiye, dünyada süt çocuk ölümü en yüksek olan ülkelerden biri olarak, çok uzun mesafeler kaydetmek zorunda görülüyor. Halen binde 123 olan, Türkiye'deki süt çocuğu ölümünün 2000 Yılına kadar binde 50'ye düşürmek için büyük planlama ve uygulama gerekmektedir.

Profesör Nezi'nin "1-6 yaş arası çocukta sağlığın korunması" başlıklı konuşması ise bu yaştaki çocukların ihtiyaçlarını şu şekilde sıraladı.

1. Sevgi ve güven duygusunun sağlanması
2. Büyümenin izlenmesi
3. Besi ihtiyacının sağlanması
4. Hijyenik ve fiziksel ihtiyaçların sağlanması
5. Hastalıklardan korunma (Aşılar, besin temizliği, ilaçlar)
6. Hastalıkların erken tanı ve tedavisi
7. Görme, işitme gibi duyu bozuklukları yönünden kontrol ve önlemler
8. Ortopedik sakatlıklar yönünden kontrol ve önlemler
9. Eğitim ihtiyaçlarının sağlanması

Bunu takip eden konuşmacı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Haluk Yavuzer idi. Doçent Yavuzer, ilgi çeken konuşmasında, ilk yıl içinde "anne-çocuk arasındaki duygusal ilişkilerin", gelişmenin temelini oluşturduğunu belirtti. "Özellikle ilk 18 ay içindeki eğitim biçimi, çocuğun yetişme şekli ve onunla kurulan duygusal etkileşim, çocukta güven veya güvensizlik duygularının oluşuna neden olur" dedi.

Özellikle anneden yoksun, ilgi görmeyen, yuvada veya toplu bakım yerlerinde büyüyen çocukların hem entelektüel hem de fiziksel yönden gelişmede geri kaldığını gösterildiğini söyledi. Çocuk terbiyesinde, anne ve babaların tutarlı davranmalarının çocuğun kişiliğinin gelişmesindeki önemini vurguladı. Aile içindeki çocuklara karşı davranış farklılığının, özellikle toplumumuzdaki erkek çocuğa farklı davranmanın sakınca ve kötü sonuçlarını örneklerle anlattı. Çocuğun sağlıklı gelişmesinde oyun ve arkadaşlığın yeri vurgulandı.

Takip eden konuşmacı, İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi Anabilim Dalından, Doç. Dr. Kayıhan Aydoğmuş 1-6 yaş arasındaki davranış kusurlarından bahsetti. Bu davranış kusurlarının çoğunun geçici olduğunu belirterek idrar ve abdest eğitimindeki kısa ve

uzun süreli eğitim yöntemlerinden, iştahsızlık, parmak emme, saldırganlık, oyun kuramama gibi birçok davranış kusurunu tanımladı. 18-36 ay arasındaki çocuktaki inatçılık ve negatifiğin, yaş döneminin genel bir özelliği olduğu, yalan söyleme ve çalma eylemlerinin her zaman erişkindeki anlamda patolojik kabul edilmemesi gereğini söyledi. Tartışmayı takiben verilen yemek tatilinden sonra, öğleden sonraki panel tartışmasına başlandı. İlk konuşmada İstanbul Tıp Fakültesinden Doç. Dr. Sevinç Emre "Kazalar ve Zehirlenmelerin" Türkiye'de de ne kadar yaygın olduğunu, 1-6 yaş arasındaki çocuklarda kaza ve zehirlenmelerin evdeki ilaç ve malzemenin kaynaklandığını, dikkatsizlik ve eğitimsizliğin temel neden olduğunu bildirdi. Trafik kazaları, suda boğulma ve yanıklarla, düşmeden ileri gelen kazaların çok sayıda çocuğun ölümü veya sakat kalmasının nedeni olduğunu anlattı. 0-1 yaşta; yatakta boğulma, düşme ve zehirlenme, yolcu olarak trafik kazasının önde gelen kaza ve zehirlenme nedeni olduğunu, 1-4 yaşta ise trafik kazaları, yanıklar, suda boğulma, düşme ve zehirlenmelerin görüldüğünü, 5-14 yaş arasında ise trafik kazaları, düşme, suda boğulmanın önde gelen nedenler olduğunu bildirdi. Korunmada eğitim, dikkat ve koruyucu pediatri bilgilerinin uygulanmasının hepimizin sorumluluğu olduğunu söyledi.

Panelin ikinci konusu olan sık rastlanılan semptomların değerlendirilmesinde İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Talat Cantez ise, çocuk kliniği poliklinik istatistiklerinden örneklerle, enfeksiyonlar, gastroenteritler ve döküntülü hastalıklarla ilgili semptomların ön planda olduğunu anlattı. Halâ tuberküloz, hepatit, polio, boğmaca görülmesi ile, aşı ve bağışıklık konusunda yapılması gerekenlerin ne denli çok olduğunu vurguladı. Sebep belli olmayan ateş ve ishaldeki ayırıcı tanı örneklerinden sonra listede sık rastlanan semptomları kısaca tartışıp, ayırıcı tanıya yeni gelişen alet ve yöntemlerden slaytlarla örnekler ve bilgi verdi. Yeni gelişmelerden, hastaya ağrı veya zarar vermeden uygulanan ve gittikçe yaygınlaşan ultrasonografi, ekokardiografi, bilgisayarlı tomografi, nükleer tip tanı ve takip yöntemlerinden ve yeni gelişmekte olan nükleer magnetik rezonans ve dijital anjiyografilerden bilgi verdi. Bilgisayarlardan yararlanan bu aletlerle, tıp ve teknolojinin ne kadar içiçe girdiğini belirtti. Bu konuşmayı takip eden, İstanbul Dış Hekimliği Fakültesinden Prof. Dr. Altan Günhan, dişlerin sağlıklı kalabilmesi için gerekli önlemleri anlattı.

Panelin son konuşmacılarından, göz konusunda Cerrahpaşa Tıp Fakültesinden Doç. Dr. Tahire Başarer, 1-6 yaştaki çocuklardaki göz sorunlarını tartıştı. Erken tanı ve tedavinin önemini vurguladı. Şaşılıkta esas prensibin, kırılma kusurunun düzeltilmesi, göz tembelliği ile mücadele ve iki gözle görmeye alışmayı sağlamak olduğunu belirtti. Glokom ve kataraklarla göz tümörleri anlatıldı. Günün son konuşmasını yapan, İstanbul Tıp Fakültesinden Doç. Dr. Nermin Başarer ise Türkiye'de 200.000'in üstünde sağır ve dilsiz olduğunu, mevcut 21 okulun bu konuda çok yetersiz kaldığını anlatarak erken tanı ve tedavinin önemini belirtti. İşitme kusurlarında aile içi evliliklerin ne büyük bir sakınca olduğunu ayrıntılı örneklerle vurguladı. "Toplumda 10 kişiden birinde sakat iç kulak geni taşıma riski olduğunu", kendi anne ve babalarında sağırılık olmadığı halde, yakın akraba evliliklerinden sonra işitme kusuru olan çocukların olabilme ihtimalinin çok arttığını belirtti. Avrupa'da ve Amerika'da kalıtımla geçen sağırlığın, çok nadir olmasına karşılık, yakın akraba evliliği nedeniyle, bizde fevkalade sık olduğunu söyledi. Annenin gebelikte aldığı ilaçlar, gebelik ve sonrası sarılıkların etkisini ve işitme ile ilgisini anlattı. İşitme kusuru olan çocuklar ne kadar erken eğitime başlanırsa o kadar iyi konuşma öğreniyorlar. 4 yaştan evvelki dönemin konuşmayı öğrenme ve alet kullanma yönünden büyük önem taşıdığını vurguladı.

Konuşmaları takiben olan tartışmada konu ile ilgili birçok konuşmalar ve sorular tartışıldı. Dikkatle takip edilen toplantıda doktorlar arasında 1-6 yaş arasındaki çocuğun çok yönlü sorunlarının ayrıntılı olarak tartışıldığı izlendi.

ÖSTROJEN TAYİNİ

Meme kanseri ve uterus kanserlerinde tedavinin planlanması ve profnozun izlenmesi açısından önem taşıyan ve 1970'li yıllardan beri yurt dışında rutin olarak uygulanan "östrojen tayini" 1984 Ocak ayından beri İstanbul Tıp Fakültesi Biofizik Kürsüsünde Cerrahi ve Radyodiagnostik Bilim Dalları işbirliğiyle rutin olarak uygulanmaya başlandı.

BİR SAĞLIK MÜDÜRÜNÜN GÜNLÜK ZAMAN ANALİZİ

Bir sağlık müdürünün, mesaisini hangi tip işlere ayırdığını belirleyebilmek amacı ile bir zaman çizelgesi hazırlanmıştır. Bir aylık çalışmanın ortalaması şöyledir:

İşin niteliği	Dakika olarak ayrılan zaman	
	Zaman (dk)	%
Tayin işleri	80	8.5
Telefon konuşması	22	2.3
Şikayet dilekçeleri (sözlü veya yazılı)	80	8.5
Yazışma ve uygulama aksaklıklarının düzeltilmesi	64	8.8
Basit günlük ve kişisel sorunlar (personelin oda ve masa yerleşimi, vb.)	9	1.0
İmza	58	6.1
Evrak inceleme	75	8.0
Yazı müsvedesesi hazırlama	85	9.0
Ocak hekimlerine eğitim materyali hazırlama	60	6.3
Personel eğitimi (programlı)	118	12.5
Günlük ziyaret (kendisinin ve kendisine)	74	7.8
Basının sorularına cevap	8	0.9
Personel talimat ve toplantıları	43	4.6
Resmi toplantılar	25	2.7
Denetim gezileri (ocak, hastane)	78	8.0
Diğer	55	5.0
Toplam	945	100

Bu çalışmalar bir günde 16 saate yakın mesai gerektirmektedir. Bu nedenle hafta sonlarında da ve geç saatlere kadar çalışma zorunluğu doğmuştur.

Uygulamaların niteliği değişebilir olmakla birlikte, bu bir aylık döküm, bir sağlık müdürünün günlük mesaisi hakkında fikir verebilir. Zaman zaman bu tip analizlerin yapılarak müdürlük personeli ile tartışılmasının, hizmetin verimi bakımından yararı vardır.

(Hacettepe Toplum Hekimliği Bülteni, Yıl 5, Sayı 2, Mart 1984)